Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ:
Brașovu, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndel, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannеberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmond pe o colóna 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ 26)

„Gazeta" ese în fiă-carĭ-ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria.
Pe un anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brasovŭ
a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 140.—Anulŭ LVI. Brașovŭ, Duminecă, 27 Iunie (9 Iulie) 1893.

Nou abonamentŭ la „GAZETA TRANSILVANIEI"

Cu 1 Iulie 1893 st. v. se deschide nou abonamentŭ, la care invitămŭ pe toțĭ amicii și sprijinitorii fóiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	12 fl.
pe șése lunĭ	6 fl.
pe trei lunĭ	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe unŭ anŭ	40 francĭ
pe șése lunĭ	20 „
pe trei lunĭ	10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ	2 fl.
pe șése lunĭ	1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe unŭ anŭ	8 francĭ
pe șése lunĭ	4 „

Abonarea se póte face mai ușorŭ prin **mandate postale.**

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei".

Brașovŭ, 26 Iunie v.

Mâne era hotărîtŭ sĕ se întrunéscă delegațiĭ alegĕtorilorŭ românĭ din Transilvania, Bănatŭ și Țéra unguréscă în conferență națională în Sibiiu, ca sĕ-șĭ védă de năcazurile lorŭ și sĕ se sfătuiască, ce-i de făcutŭ în fața prigonirilorŭ și asupririlorŭ, carĭ, în locŭ sĕ înceteze, sĕ totŭ márescŭ și înmulțescŭ.

Acéstă întrunire a fostŭ oprită.

Când, înainte c'unŭ anŭ de ḑile, comitetulŭ centralŭ, alesŭ de conferența nóstră națională din Ianuarie 1892, s'a dusŭ cu Memorandulŭ la Viena, foile maghiare strigau în gura mare, că suntŭ numai „agitatorĭ" carĭ au pusŭ la cale plângerea la Tronŭ, că poporulŭ românŭ ar fi liniștitŭ și mulțumitŭ cu starea sa.

Și acum? Totŭ aceia, carĭ strigau astfelŭ, vinŭ și ne spunŭ, că le e mare témă, că adunarea cea mare românéscă va ḑice, că într'adevĕrŭ plângerile, ce le cuprinde Memorandulŭ acela, suntŭ plângerile poporului românŭ mâhnitŭ și nemulțumitŭ.

Așa déră dușmanii noștri, prin aceea, că ne oprescŭ de-a ne aduna, recunoscŭ înșișĭ, că nu suntŭ numai câțĭ-va „agitatorĭ" carĭ au născocitŭ nemulțumirea, ci într'adevĕrŭ este întregŭ poporulŭ nostru, care rănitŭ până în adênculŭ inimei de atâtea loviri și nedreptățiri, cere și pretinde dela puterea suverană a statului o îmbunătățire a sorții sale.

Nu se putea ca ocârmuitorii noștri sĕ-șĭ dea unŭ atestatŭ mai rĕu și mai tristŭ, decâtŭ prin acea încercare a lorŭ de a sugruma și vocea alegĕtorilorŭ românĭ.

Maghiarilorŭ le este iertatŭ a se întruni după placŭ, ei ținŭ adunărĭ câte vreau, în carĭ agitéză pe față în contra legii pactului dualistŭ dela 1867 și pentru independența Ungariei, în contra armatei comune și chiar a monarchului și a dinastiei, prin discursurĭ înfocate și adeseorĭ pĕtrunse de unŭ spiritŭ revoluționarŭ.

Nouă Românilorŭ însĕ nu ne este iertatŭ a ne aduna nicĭ atuncĭ, când nu e vorba de alta, decâtŭ ca sĕ aflămŭ din gura comitetului nostru centralŭ, ce isprava a făcutŭ cu acea jalba către Capulŭ statului și ce trebue sĕ mai întreprindemŭ între marginile legale ca glasulŭ poporului nostru multŭ amărîtŭ sĕ nu rĕsune totŭ numai în pustiă aicĭ în patria nóstră.

Pentru Maghiarĭ e constituția, e libertate și totŭ ce numai le doresce inima, — pentru Românĭ — e nu mai esecutorulŭ de dare, suntŭ numai gendarmii, procurorii și pușcăriile.

Și totușĭ se mai jăluescŭ foile maghiare, că lumea cultă a Europei își redică vocea în favórea poporului românŭ lealŭ și muncitorŭ, susținêndŭ că li se face nedreptate, că este tractatŭ în modŭ brutalŭ și barbarŭ de către stăpânire.

Au ajunsŭ lucrurile așa de departe, în câtŭ adversarii noștri înși-șĭ se rușinéză acuma de purtarea volnică și brutală a ómenilorŭ ocârmuirei, care face numai sĕ se adeveréscă și mai multŭ înaintea lumei, că scopulŭ lorŭ este a nimici orĭ-ce viață românéscă de sine stătătóre în acestŭ statŭ.

Acuma ei înșișĭ vinŭ și ținŭ de rĕu pe primarulŭ din Sibiiu, că a opritŭ conferența Românilorŭ, ca printr'asta sĕ apere pe guvernŭ de imputarea, că a voitŭ sĕ calce cu atâta cruḑime libertatea de întrunire a cetățenilorŭ alegĕtorĭ, prevĕḑută în legea electorală.

Inzadarŭ se încércă ei însĕ sĕ-i spele pe cei dela stăpânire de pĕcatele lorŭ. Acestea suntŭ prea multe și prea grele, decâtŭ ca sĕ mai pótă crede omŭ cu minte, că ei păzescŭ legile și suntŭ cu dreptate și cu echitate către poporulŭ românŭ. Inzadarŭ se folosescŭ ei de apucătura de a se ascunde după pretinsele „agitații" ale Românilorŭ din regatulŭ românŭ în contra Ungariei.

Sciu ei fórte bine și scie lumea tótă, care se interesézá de noi, că agitațiĭ dușmănóse monarchiei austro-ungare și integrităţii sale, nu esistă în România, dér esistă o puternică mișcare națională isvorîtă din simpatia către frații asupriţĭ și din dorința de a-i vedé și pe ei trăindŭ o viéță démnă națională între popórele diferite ale acestei monarchii.

Le sciu și le vĕdŭ tóte aceste și Ungurii dela putere și décă totușĭ nu facŭ și nu întreprindŭ nimicŭ spre a îndrepta relele și a delătura nedreptățile strigătóre la cerŭ, causa este, că în orbia lorŭ mai sperézá, că dóră dóră vorŭ reuși sĕ facă sĕ amuțéscă glasulŭ Românilorŭ, carĭ strigă după libertate și dreptate.

Dér viu e încă Dumnedeulŭ popórelorŭ și prea tare este înrădăcinată în inima Românului iubirea către némulŭ și limba sa și credința în viitorulŭ lui, decâtŭ ca sĕ pótă fi măcarŭ și numai vorbă de reușirea unui planŭ atâtŭ de negru urzitŭ în contra esistenței nóstre naționale.

Sĕ scie dușmanii națiunei nóstre, că aḑi ca și odinióră au de a face cu acelŭ poporŭ, despre care scrie istoriculŭ, că'șĭ *iubesce limba mai pre susŭ chiar decâtŭ viața.*

Cestiunea română și guvernulŭ.

Sĕptĕmâna acésta a scosŭ érășĭ la ivélă unŭ șirŭ de fapte, carĭ dovedescŭ, că întrebarea despre starea Românilorŭ din Transilvania, Bănatŭ și Țéra ungurescă nu numai că interesézá astăḑĭ, afară de România, întinse cercurĭ politice din streinătate, dér ea a ajunsŭ până acolo, încâtŭ se vĕdŭ siliţĭ și dușmanii némului nostru de a se ocupa de ea cu mai mare băgare de sémă, ca până acum.

Câtŭ pentru frații noștri din România, putemŭ ḑice, că nu mai este nicĭ unulŭ, care sĕ nu se fi mâhnitŭ și indignatŭ de asupririle și prigonirile, ce trebue sĕ le îndurămŭ noi, Românii de aicĭ, din partea unui statŭ, care pretinde a fi statŭ cultŭ și constituționalŭ și ale căruia interese internaționale cerŭ, ca sĕ susțină cele mai bune și mai prietinescĭ legăturĭ cu statulŭ românŭ vecinŭ.

Gazetele de căpetenia din Bucurescĭ tóte de-arêndulŭ șĭ-au ridicatŭ glasulŭ în potriva prigonirilorŭ și brutalităţilorŭ sĕvêrșite de șovinișmii maghiarĭ. *„Independența Română"*, scrisă în limba francesă, a luatŭ apĕrarea causei nóstre, în vre-o doi articulĭ, cu multă căldură și bunăvoință, făcêndŭ grele imputărĭ ocâr-

---

FOILETONULŬ „GAZ TRANS."

No ké táré-i minunáté!

(Iulian-Zsupán) în Zigeunerbaron.

Vechiulŭ meu amicŭ, d-lŭ *Franciscŭ Hossu Longinŭ*, a bine-voitŭ sĕ-mĭ trimită unŭ esemplarŭ din ḑiarulŭ maghiarŭ koșuthistŭ *„Eggetértés"* dela 29 Iunie a. c. st. n., neapĕratŭ în scopŭ, ca și eu, care sunt de origine *Moțŭ*, sĕ am cunoscință de prostiile, pe carĭ le debitéză d-lŭ Györffy Jozsef, *unŭ capŭ de calŭ săcuiescŭ* (lófejŭ székely) la adresa Moților din Scărișóra. Numele de *capŭ de calŭ săcuiescŭ* nu e inventatŭ de mine, paternitatea lui se găsesce în *Siculica Hereditas* și mai în specialŭ în *Aprobatele* și *Compilatele* dreptului publicŭ și privatŭ alŭ Săcuilorŭ din Transilvania

Vĕḑêndŭ, c'am a face *cu unŭ capŭ de calŭ săcuiescŭ*, care ișĭ permite a face o schiță pretinsă etnografică, istorică, geneologică și lexicală privitóre la *Moţi*, involuntarŭ mi-a venitŭ în minte memoria marelui artistŭ românŭ, a decedatului Iulianŭ, la care décă arŭ străbate acestea prostii, elŭ, fără îndoială, ar improvisa în ceriu o piesă comică, prin *prostia Ungurului*, pe care ar înfățișa-o înaintea Cheruvimilorŭ și Serafimilorŭ, esclamândŭ pe scenă: *no ké táré-i minunáté*! Dér din fericire glasulŭ măgarului nu se aude în ceriu, și de aceea Ungurii suntŭ ținuțĭ a se face de risulŭ lumei numai aicĭ pe pământŭ, ér *spiritiștii*, de sigurŭ, în cealaltă lume, le va destina unŭ locŭ de salahorĭ la căzanele și cuptórele de focŭ ale lui "Luciferŭ" din iadŭ.

Décă unŭ scriitorŭ și-ar permite în Germania, Francia, Anglia, Italia și chiar și în România, sĕ se presinte în publicŭ cu asemenea scrierĭ, *caritatea umană* s'ar grăbi a-lŭ supune la unŭ tratamentŭ în casa de nebunĭ (balamucŭ), de unde eșindŭ mai rĕcoritŭ la capŭ, ar servi ca celŭ mai bunŭ inspiratorŭ alŭ ḑiarelorŭ umoristice.

In Ungaria, se întêmplă contrarulŭ; unŭ asemenea *capŭ de calŭ* provócă curente și se înalță la gradulŭ de conducĕtorŭ alŭ opiniunei publice maghiare, în locŭ sĕ fiă trimisŭ redactorŭ la *„Bolond Miska"*.

La noi în *moţime* însĕ asemenea curente bolnave n'au putută prinde rădĕcinĭ, căcĭ Moţii, credincioșĭ datinelorŭ moștenite dela Romanĭ, nu dau nicĭ o para chióră pe unŭ capŭ de calŭ mortŭ, astfelŭ că décă unŭ calŭ cade într'unŭ șanțŭ și crépă, îi iau capulŭ și lŭ acață susŭ într'unŭ vêrfŭ de parŭ alŭ unui gardŭ. Așa ne spune și *Mommsen*, în anticitățile sale, că făceau și Romanii!

In genere, e unŭ lucru de toțĭ cunoscutŭ și anume acela: că Ungurulŭ e inaccesibilŭ pentru *adevĕrŭ* și *frumosŭ* în literatură și arte. In cărțile lorŭ istorice, *minciuna* și *lauda de sine* (șovinismulŭ) e la ordinea ḑilei, și apoi *„eigenes Lob stinkt"*, ḑice Némțulŭ; ér în ceea ce privesce artele frumóse, ajunge sĕ vĕ spunŭ, că însu-mĭ am vĕḑutŭ în Clușiu portretulŭ Domnului nostru Isus Christos, zugrăvitŭ în portŭ ungurescŭ: cu nădragĭ strîmțĭ, cu pintenĭ la călcâele cismelorŭ, cu *kalpak* pe capŭ și cu mustățile de unŭ cotŭ de lungĭ, résucite à la *„lófejŭ székely"*. Așa fiindŭ, cine s'ar mai puté îndoi, că Săcuii n'au umblatŭ cu scărĭ lungĭ prin pădurile Ciucului, ca sĕ prindă pe *„Tarka Jézus"* (Christosŭ celŭ albastru) și pe care negăsindu-lŭ acolo, acum umblă *căpiațĭ* prin munții Abrudului, dóră! dóră! ilŭ vorŭ găsi în munții noștri cu aurŭ plinĭ și noi slugĭ pe la străinĭ!

Și étă că acum, marele *esploratorŭ*, Györffy, vestindŭ pe Ungurĭ, pretinde că l'ar fi găsitŭ în Scărișóra, ascunsŭ în prototipulŭ Moţilorŭ, carĭ n'ar fi, decâtŭ nisce descendențĭ ai lui Atila și Arpád, „séu nisce *Săcui valahisaţĭ*", *ipsissima verba; „no ké táré-i minunáté!"* descoperirea marelui pretinsŭ etnografŭ, Györffy.

Afirmațiunea sa, *acéstă capŭ de calŭ săcuiescă* și-o întemeiază pe identitatea portului alŭ Moţilorŭ cu alŭ Săcuilorŭ, că tipulŭ Moţilorŭ ar fi acelașĭ, care numai în Săcuime s'ar mai puté găsi, că din fire Moţii arŭ